

Musselsjukdomen Marteilius för första gången påvisad i norra Europa, kontrollzon inrättad, restriktioner vid flyttning av musslor

Bakgrund:

Vattenbruksnäringen i Sverige tog sommaren 2008 initiativ till att söka nationell frihet från två parasitsjukdomar hos odlade musslor (*Bivalvia*) enligt EU direktiv 2006/88. En ansökan utarbetades i samverkan mellan ansvariga myndigheter och näringen för behandling av EU-kommisionen. Efter diskussion med EU erkändes Sverige fritt, på historiska grunder, från en av dessa parasitinfektioner, bonamios (*Bonamie ostreae*). För att erhålla samma status även för den andra parasitinfektionen Marteilius (*Marteilia refringens*) startades ett kompletterande 2-årigt provtagningsprojekt med finansiellt stöd både av näringen och av de nationella smittskyddsmyndigheterna (Jordbruksverket och Fiskeriverket). Provtagningarna påbörjades sommaren 2009 med provtagning från 5 olika lokaler på västkusten och genomfördes i samarbete mellan Fiskhälsan FH AB och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA).

Undersökningar:

Tidigare har undersökningar avseende dessa smittämnen utförts: 1995 - 1996 samt 2006 – 2007 på svenska ostron (*Ostrea edulis*). Undersökningen 1995-96 utfördes i SVAs regi och omfattade bohuskusten från Fjällbacka i söder till Tanum i norr. Totalt provtogs 1815 vilda ostron fördelat på 3 olika lokaler och pågick under vår och höst båda dessa år. Inte i någon av dessa ostron kunde *M. refringens* eller *B. ostreae* påvisas. Under 2006 och 2007 genomfördes ett projekt med sjukdomskontroll av ostron vid Institutionen för marinekologi, Göteborgs universitet. Projektet utfördes genom provtagning på ostron från 10 olika lokaler längs Bohuskusten från Orust i söder till Kosteröarna i norr. Totalt provtogs 45 ostron vår och höst 2006 och 300 ostron samma period år 2007. Samtliga dessa prover visade på frihet både från *M. refringens* och från *B. ostreae*. Vårt inhemska platta ostron (*O. edulis*) anses vara mest mottaglig för båda dessa parasitinfektioner. Blåmussla (*Mytilus edulis*) är endast mottagliga för sjukdomen marteilius.

Under den nu aktuella undersökningen 2009, undersöktes totalt 150 blåmusslor för kontroll avseende marteilius (*M. refringens*). Detta genom insamling av 30 blåmusslor per område från Kosteröarna i norr till Halmstads kust i söder, sammanlagt från 5 lokaler. Utvalda musslor kom både från två vilda bestånd men också från tre musselodlingar i bohuslänsk skärgård. Vid undersökningen påvisades frihet från sjukdomen i 4 av 5 undersökta områden men i prover från en musselodling belägen i Orust kommun, lokalisering latitud (nord) 58°4'90 och longitud (öst) 11°33'25 (WGS84) påvisades marteilius (*M. refringens* typ M) i 5 av 30 undersökta blåmusslor. Sjukdomen har aldrig tidigare påvisats i svenska vatten, inte heller i Norge eller Danmark. Dock har blåmusslor inte omfattats av de kontrollprogram för sjukdomarna som är upprättat för dessa nordiska länder, deras sjukdomsfrihet baseras på kontroll av ostron (*Ostrea edulis*).